

Внукова Наталія Миколаївна,
професор кафедри митної справи та
фінансових технологій Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця,
доктор економічних наук, професор

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗВІТУ FATF З КОМПЛЕКСНОГО ОНОВЛЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ

Питання правильного застосування термінологічної основи оцінки ризиків фінансування тероризму, які подані у новому звіті FATF (липень 2025 року, попередній був 2015 року) [0], є актуальним для створення підстав для розуміння відповідності підходів учасників системи фінансового моніторингу, в якій, зокрема, задіяні всі складові правоохоронних органів.

Ризик фінансування тероризму є функцією трьох факторів: загрози, вразливості та наслідки. Він включає ризик того, що кошти або інші активи, призначені для конкретного терориста або терористичної організації, збираються, переміщуються, зберігаються або використовуються в межах юрисдикції або через неї, незалежно від того, чи були кошти або інші активи отримані законно чи незаконно.

У національному законодавстві відповідно до вимог міжнародних стандартів повинні бути криміналізовані злочини, пов'язані із фінансуванням тероризму (Стаття 258-5 ККУ) [0], тому для проведення розслідувань важливе точне використання термінологічної основи оцінки ризиків.

У звіті FATF відзначено, що на основі аналізу Секретаріатом опублікованих MER (Mutual Evaluation Report) звітів про взаємну оцінку щодо відповідності міжнародним стандартам [0] різних країн світу докладаються зусилля для забезпечення вичерпного охоплення для уникнення розбіжності

в термінології в різних MER країн, це означає, що уніфікованість підходів у термінології і мові є важливою для взаєморозуміння процесів фінансового моніторингу.

Секретаріат FATF використав комбінацію акуратно підібраних ключових слів та гнучких систематичних виразів, розроблених для врахування широкого спектру стилів та форматів пунктуації. Цей підхід застосовувався послідовно у всіх опублікованих MER, використовуючи інструмент пошуку на основі систематичних виразів для ідентифікації та отримання речень, абзаців та розділів, що посилаються на конкретні види та форми фінансування тероризму. Хоча цей метод мав на меті бути максимально вичерпним – охоплювати стандартну термінологію та поширені варіації – певна похибка є невід'ємною частиною процесу. Це може бути пов'язано з нетиповим форматкуванням, нетрадиційною пунктуацією, орфографічними помилками або різноманітною лексикою, що використовується в різних MER країн. Таким чином, можливо, що не кожне використане посилання лексично ідентифіковано. Але частота, з якою ці теми з'являються у більшості звітів про міжнародні відносини (MER), часто кілька разів значно зменшує ризик неточності. Навіть якщо пропущено незв'язане посилання, дуже ймовірно, що та сама тема або посилання були наведені в іншому місці того ж звіту.

Окремий розділ звіту FATF присвячений термінології, де використані ключові підходи до оцінки ризиків фінансування тероризму. Визначаючи складові факторів ризику фінансування тероризму міжнародний регулятор поступово розглядає їх термінологічну суть, зокрема щодо загроз і вразливостей. Означено, що загроза фінансування тероризму виходить від особи чи групи осіб, які збирають, переміщують та зберігають або використовують кошти або інші активи (з законних чи незаконних джерел) для терористичних цілей. А поняття вразливості охоплює те, що може бути використано особою із загрозою або що може підтримувати чи сприяти її діяльності.

Отже, чіткий пошук термінологічної основи та причинно-наслідкових зв'язків відіграє суттєву роль у запобіганні та протидії фінансуванню тероризму.

Відмінністю звіту щодо формування термінологічних основ є використання особливої термінології із загального глосарію FATF щодо розуміння різних типів суб'єктів, залучених до діяльності з фінансування тероризму, що надає додаткову інформацію правоохоронним органам для пошуку ознак злочину і проведення слідчих дій.

У Звіті FATF надано пояснення терміну «терористична організація», що стосується будь-якої групи терористів, яка: (i) вчиняє або намагається вчинити терористичні акти будь-якими засобами, прямо чи опосередковано, незаконно та навмисно; (ii) бере участь як співучасник у терористичних актах; (iii) організовує або керує іншими для вчинення терористичних актів; або (iv) сприяє вчиненню терористичних актів групою осіб [0].

На основі Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 75/291 від 30 червня 2021 року відзначено, що, наприклад, термін, як скорочення ЕoRMT означає тероризм на етнічно або расово мотивованому ґрунті, але серед міжнародної спільноти немає консенсусу щодо того, що ця термінологія та її аббревіатура повинна мати універсальне застосування [0].

Розробка широкого переліку показників для міжнародного використання є складною через досить вільну, еkleктичну спрямованість, що відображається у нішевій термінології різних груп. Наприклад, термін «Хавала», який широко використовується в кількох країнах, але він не є загальновизнаним, тому для цілей звіту FATF буде використовуватися термін «Хавала та інші подібні постачальники послуг (HOSSP)».

Висновок. Перспективно мають бути збільшені дослідження ролі і значення термінологічних питань з різних мов щодо протидії тероризму.

Список використаних джерел

1. ЗВІТ FATF. Комплексне оновлення щодо ризиків фінансування тероризму. URL: <https://surl.li/ruvzsm>.
2. Звіти про взаємну оцінку. URL: <https://surl.li/iwwjfh>.
3. Кримінальний кодекс України. URL: <https://surl.li/omtxdu>.

Галдецька Ірина Григорівна,
професор кафедри мовної підготовки
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

УКРАЇНСЬКА МОВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: ФОРМУВАННЯ ПРАКТИК, ЗАГРОЗИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Упродовж останніх років цифрові середовища – соціальні мережі, месенджери, відеоплатформи – набули для українців значення не просто технічних каналів зв'язку, а справжніх культурних і мовних просторів. Тут формуються моделі комунікації, які впливають на загальні мовні тенденції у країні, унаочнюють мовні зсуви, пришвидшують зміни норм, а подекуди й задають нові правила того, що вважається прийнятним чи престижним мовленням.

Поєднання класичної соціолінгвістики – зокрема праць Лариси Масенко чи Олександри Сербенської, які розглядають українську мовну ситуацію крізь призму постколоніальної трансформації, – із сучасними студіями інтернет-комунікації дає змогу побачити цифрові платформи як середовища інтенсивної мовної динаміки. На сьогоднішній день з'являються нові жанри, мультимодальні засоби, інтернет-сленг, гібридні коди та інноваційні стилі. Усе це впливає не лише на молодіжне спілкування, а й на професійний, освітній та публічний дискурс.